

N:o 236.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 31 maj 1907.
— — — — Andra Kammaren — 31 — 1907.

*Riksdagens skrifvelse till Konungen angående beräkningen
af statsverkets inkomster.*

(Statsutskottets utlåtande n:o 169, bevillningsutskottets betänkan-
den n:is 38 och 39 samt bankoutskottets memorial n:o 7.

Till Konungen.

Vid behandling af Eders Kungl. Maj:ts den 14 januari innevarande år till Riksdagen aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof har i afseende å beräkningen af statsverkets inkomster för den tid nästa statsreglering omfattar, eller år 1908 och intill dess ny statsreglering vidtager, Riksdagen, på sätt bilagda tabell utvisar, funnit de ordinarie inkomsterna böra beräknas till 36,110,000 kronor och de extra ordinarie inkomsterna eller bevillningarna till 136,200,000 kronor, hvartill kommer bevillning af fast egendom samt inkomst 16,150,000 kronor.

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 70 Häft. (N: 236).

I afseende å bevillningarnas belopp får Riksdagen anföra följande:
Tullmedlen, hvilka vid 1906 års riksdag för år 1907 beräknades till 58,000,000 kronor, hafva enligt räkenskaperna inbragt:

år 1903	kronor	56,225,031: —
» 1904	»	60,178,776: —
» 1905	»	59,754,634: —
eller i medeltal för dessa tre år.....	»	58,719,480: —
samt år 1906	»	60,396,022: —

I skrifvelse den 13 december 1906 angående inkomstberäkningen för år 1908, hvilken skrifvelse finnes bilagd Eders Kungl. Maj:ts till innevarande års Riksdag aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof, har statskontoret beträffande tulluppbörden erinrat, hurusom i denna inginge sockertull för år 1903 med 228,584 kronor, för år 1904 med 1,254,400 kronor 21 öre, för år 1905 med 5,647,485 kronor 24 öre och för januari—augusti 1906 med 1,114,362 kronor 47 öre.

Statskontoret har i sin förenämnda skrifvelse vidare erinrat, att från och med den 1 september 1906, då förordningen den 2 juni 1905 om beskattning af socker trädde i kraft, inträdde en förändring, i det att sockerskatten utginge å den färdiga produkten.

Under erinran härom och då i hvarje händelse nu förevarande statsinkomst vore i hög grad beroende af konjunkturerna och alltså icke kunde tillförlitligt bedömas för den tid, 1908 års statsreglering afsåge, hemställde statskontoret, att tullmedlen finge i nämnda års riksstat upptagas med enahanda belopp som år 1907 eller 58,000,000 kronor.

I denna beräkning har Eders Kungl. Maj:ts icke vidtagit någon förändring.

Riksdagen har visserligen beslutit att från och med den 1 januari 1908 nedsätta majstullen från dess nuvarande belopp 3 kronor 70 öre för 100 kilogram till 1 krona 50 öre för 100 kilogram. Berörda omständighet synes emellertid icke vara af beskaffenhet att böra föranleda någon ändring i här ofvan omförmälda beräkning.

Riksdagen har alltså beräknat tullmedlen för år 1908 till 58,000,000 kronor.

Postmedlen. Vid 1906 års riksdag beräknades postmedlen för år 1907 till 17,800,000 kronor.

Ifrågavarande medel hafva utgjort:

år 1903	kronor 15,893,760: —
» 1904	» 16,563,956: —
» 1905	» 17,377,323: —
eller i medeltal för dessa tre år	» 16,611,680: —
samt belöpte sig år 1906 till	» 18,442,464: —

Postmedlen äro, enligt hvad statskontoret i sin ofvanomförmälda skrifvelse uppgifvit, för år 1908 af generalpoststyrelsen beräknade till 19,000,000 kronor och jämväl af statskontoret med nämnda belopp upptagna. I sagda beräkning har Eders Kungl. Maj:t icke vidtagit någon förändring.

Riksdagen har visserligen godkänt af Eders Kungl. Maj:t framställt förslag om höjning af lägsta viktsatsen för inrikes bref från 15 till 20 gram, hvarjämte Eders Kungl. Maj:t för Sveriges del biträdt de vid postkongressen i Rom förlidet år träffade aftal rörande förändringar i den internationella posttrafiken, hvilket allt kommer att minska postverkets inkomster.

Men då, enligt hvad af statskontorets skrifvelse framgår, generalpoststyrelsen i sitt förslag till inkomst- och utgiftsstaten för år 1908 jämväl beräknat oförmälda minskning, har Riksdagen för sin del icke något mot den föreslagna siffran att erinra utan har beräknat postmedlen för år 1908 till 19,000,000 kronor.

Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Dessa afgifter hafva utgjort:

år 1903	kronor 506,288: —
» 1904	» 273,162: —
» 1905	» 270,321: —
eller i medeltal för dessa tre år	» 349,924: —
samt år 1906	» 267,284: —

Beträffande denna inkomstitel har statskontoret i sin förenämnda, den 13 december 1906 dagtecknade skrifvelse anført följande:

»Då till följd af föreskrift i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897, § 41, samtliga enskilda banker upphört med sin sedelutgifning och förty den under förevarande titel bokförda inkomst af bankbolag med sedelutgifningsrätt från och med år 1904 bortfallit, har inkomsttiteln i riksstaterna för åren 1904—1907 upptagits med ett till 250,000 kronor ned-satt belopp; och då densamma icke under de senaste åren visat tendens till någon väsentlig stegring, får statskontoret hemställa om dess upp-förande i 1908 års riksstat med enahanda belopp.»

I enlighet med statskontorets berörda hemställan har Eders Kungl. Maj:t upptagit ifrågavarande bevillningsafgifter för år 1908 med ofvan-nämnda belopp 250,000 kronor.

Riksdagen har icke heller funnit något att erinra mot denna beräk-ning och har förty beräknat bevillningsafgifterna för särskilda förmåner och rättigheter för år 1908 till 250,000 kronor.

Stämpelmedlen hafva utgjort:

år 1903	kronor	7,414,119: —
» 1904	»	7,297,366: —
» 1905	»	8,606,040: —
eller i medeltal för dessa tre år	»	7,772,508: —
samt år 1906	»	10,094,624: —

Enligt uppgifter från finansdepartementet för åren 1903—1905 hafva de stämplat, som användts till nedannämnda handlingar, uppgått till följande belopp:

	1903		1904		1905	
Handlingar till lagfartsprotokoll	2,885,014	50	2,804,082	—	3,310,090	80
Handlingar till in-teckningsprotokoll	585,688	37	608,911	65	660,702	45
Handlingar till äktenskapsförordsprotokoll ...	5,316	—	5,270	—	5,610	—
Handlingar till bouppteckningsprotokoll	1,460,567	35	1,739,937	90	2,293,110	14
Summa	4,936,586	22	5,158,201	55	6,269,513	39

Stämpelafgiften för spelkort, som utgår med 50 öre för hvarje kortlek, har inbragt:

år 1903	kronor	128,587: —
» 1904	»	128,867: —
» 1905	»	126,390: —
» 1906	»	166,732: —

Med erinran att 1906 års Riksdag antagit ett af Eders Kungl. Maj:t framställt förslag om en emissionsstämpel med en procent å nya aktier och banklotter, äfvensom beslutit, att aktiebref och lottbref i nybildade bolag skulle åsättas stämpel till belopp af en half procent, samt att med ledning af verkställda beräkningar Riksdagen i 1907 års riksstat uppfört förevarande inkomstitel med 9,200,000 kronor, har statskontoret ansett sig icke böra härutinnan hemställa om någon ändring i riksstaten för år 1908.

I enlighet med berörda hemställan har ock Eders Kungl. Maj:t för år 1908 beräknat stämpelmedlen till nämnda belopp 9,200,000 kronor.

Då ifrågavarande statsinkomst allt fortfarande utvisar en synnerligen stark tendens till stegring, har Riksdagen ansett densamma kunna upptagas 800,000 kronor högre än Eders Kungl. Maj:t föreslagit.

Riksdagen har alltså beräknat stämpelmedlen för år 1908 till 10,000,000 kronor.

Bränvinstillverkningsskatten. Enligt uppgift i statskontorets förut åberopade skrifvelse har bränvinstillverkningen i riket under nedannämnda år utgjort:

år 1901.....	liter	48,084,865: —
» 1902.....	»	43,949,174: —
» 1903.....	»	38,466,698: —
» 1904.....	»	34,670,551: —
» 1905.....	»	38,522,616: —
eller i medeltal för dessa fem år	»	40,738,780: —

Medeltalet för femårsperioden 1900—1904 utgjorde 41,783,035 liter.

Enligt hvad Riksdagen inhämtat från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, har tillverkningen under år 1906 uppgått till 39,647,101 liter och under de tre första månaderna af år 1907 till 19,295,058 liter.

Beträffande tillverkningskatten meddelas i statskontorets nyssnämnda skrifvelse följande öfversikt af femårsperioden 1901—1905:

	Influten skatt	Restitution för		Statsverket behållet
		denaturerad brännvin	för högt erlagd skatt	
År 1901	21,854,169	1,306,523	4,537	20,543,109
» 1902	19,550,923	1,407,016	6,088	18,137,819
» 1903	20,850,392	1,243,088	26,242	19,581,062
» 1904	24,522,820	1,998,398	4,897	22,519,525
» 1905	24,508,086	2,396,662	4,619	22,106,805

Under år 1906 belöpte sig skatten till 27,058,753 kronor och utgick under samma år restitution af tillverkningsafgift för denaturerad brännvin med 2,711,323 kronor, i följd hvaraf statsverkets behållna inkomst af denna skattetitel under år 1906 utgjort 24,347,430 kronor. Ifrågasvarande statsinkomst har i medeltal för åren 1903—1905 uppgått till 21,402,464 kronor.

I sin ofvanomförmälda skrifvelse af den 13 december 1906 erinrar statskontoret beträffande denna skatt, att densamma genom kungl. kungörelsen den 29 januari 1903 höjts från 50 öre till 65 öre för liter, äfvensom att för åren 1904 och 1905 denna inkomstitel beräknats till 25,700,000 kronor. Då densamma under de senare åren icke influtit med de belopp, till hvilka den i riksstaterna upptagits, blef emellertid titeln i riksstaten för år 1906 nedsatt till 24,000,000 kronor.

De brister, som å densamma uppstått, hafva, enligt uppgifter i statskontorets nyssnämnda skrifvelse, belöpt sig till följande belopp, nämligen för år 1902 kronor 1,362,180: 70, för år 1903 kronor 918,938: 26, för år 1904 kronor 3,108,475: 32 samt för år 1905 kronor 3,593,194: 18.

Med hänsyn till de betydande brister, som de senare åren uppstått å denna skattetitel, och då, enligt hvad statistiken utvisade, brännvinsförbrukningen visade en afgjord tendens till minskning, ansåg på hemställen af bevillningsutskottet 1906 års Riksdag den ifrågasvarande beräkningen böra ytterligare nedsättas med 500,000 kronor, och blef i enlighet därmed skatten i 1907 års riksstat uppförd med 23,500,000 kronor.

Statskontoret har funnit sig icke böra därutinnan föreslå någon ändring för år 1908; och skatten har ock med sistnämnda belopp upptagits i förslaget till riksstat för år 1908.

Riksdagen, som mot denna beräkning icke har något att erinra, har alltså beräknat brännvinstillverkningskatten för år 1908 till 23,500,000 kronor.

Sockerskatten. Enligt den af 1905 års lagtima Riksdag antagna, den 2 juni samma år utfärdade förordning om beskattning af socker, hvilken trädde i kraft den 1 september 1906, likasom enligt den af 1907 års Riksdag antagna förordning i ämnet, skall för allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, på sätt i förordningen närmare bestämmes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 13 öre för kilogram. För socker, som till riket införes, skall därjämte erläggas tull enligt tulltaxan.

I statskontorets förberörda skrifvelse är intagen följande uppgift:

»Enligt den af finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå för tillverkningsåret 1904—1905 afgifna underdåniga berättelse beräknas den årliga konsumtionen hafva utgjort:

år	råsocker
1894—1895	72,298 ton
1895—1896	72,164 »
1896—1897	91,312 »
1897—1898	86,046 »
1898—1899	90,853 »
1899—1900	97,506 »
1900—1901	100,999 »
1901—1902	106,004 »
1902—1903	107,681 »
1903—1904	110,824 »
1904—1905	108,530 »

och för tillverkningsåret 1905—1906 kan, enligt meddelande från nämnda byrå, förbrukningen beräknas uppgå till inemot 120,000 ton.»*

Efter meddelande af berörda siffror anför statskontoret vidare:

* Enligt senare uppgift omkring 118,000 ton.

»Häraf synes framgå, att konsumtionen af socker fortfarande befinner sig i stark stegring. Då emellertid någon erfarenhet beträffande det belopp, som i sockerskatt kommer att inflyta, ännu icke vunnits, anser sig statskontoret icke böra hemställa om någon höjning i 1908 års riksstat af det belopp, hvarmed sockerskatten upptagits i nästföregående års riksstat eller 13,500,000 kronor.»

Med detta belopp har skatten ock blifvit i förslaget till riksstat för år 1908 upptagen.

Då, enligt hvad af ofvanstående framgår, konsumtionen af socker befinner sig i jämn stegring, har Riksdagen ansett denna skatttitel kunna upptagas något högre än Eders Kungl. Maj:t föreslagit; och har Riksdagen därför beräknat sockerskatten för år 1908 till 14,000,000 kronor.

Inkomstskatten. På därom gjorda framställningar har Riksdagen för hvar och ett af åren 1903—1907 åtagit sig en inkomstskatt.

Denna skatt, hvilken i riksstaten för år 1907 beräknats till 12,600,000 kronor, har enligt uppgift i statskontorets meranämnda skrifvelse influtit med

år 1903	kronor	10,584,202: —
› 1904	›	11,974,104: —
› 1905	›	12,599,015: —
eller i medeltal		
för		
dessa tre år	›	11,719,107: —
utvisande en årlig ökning i medeltal af	›	1,007,406: —

Enligt det af statskontoret från trycket utgifna generalsammandrag har skatten för år 1906 debiterats med 14,104,952 kronor.

Med afseende å denna skatt har statskontoret i sin förenämnda skrifvelse anført följande:

»Om man till grund för beräkning af förevarande inkomsttitel för år 1908 lägger den stegringstendens samma inkomsttitel utvisat under åren 1903—1905, skulle densamma för år 1908 kunna upptagas till ett belopp af öfver 15,000,000 kronor. Härvid bör emellertid erinras, att inkomstskattens afkastning måste vara i synnerligen hög grad beroende af de ekonomiska konjunkturerna i landet under skatteåret. Dessa konjukturer hafva under de år, som förflutit efter inkomstskattens införande, i allmänhet varit gynnsamma. Inträder häri en tillbakagång, komma inkomsterna att nedgå för många industriella och andra affärsföretag, och in-

komstskattens afkastning kommer på grund af skattefotens progressivitet att sjunka vida starkare än som rent aritmetiskt taget motsvarar nedgången i inkomsterna. Försiktigheten torde således bjuda, att vid inkomstitelns beräkning stanna icke obetydligt nedom det belopp, med hvilket, om hänsyn endast toges till den rådande stegringstendensen, samma inkomstitel skulle kunna upptagas.

Med afseende på nu anförda förhållanden anser statskontoret inkomstskatten, under förutsättning att densamma under år 1908 kommer att utgå efter i hufvudsak enahanda grunder, som för närvarande gälla, böra i riksstaten upptagas med ett allenast till 13,500,000 kronor förhöjdt belopp.»

Af det vid statsverkspropositionen fogade protokoll öfver finansärenden för den 12 januari 1907 inhämtas, att chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Eders Kungl. Maj:t — efter erinran, att det syntes blifva nödvändigt att, i likhet med hvad som skett under en följd af år och senast för år 1907, äfven för år 1908 för statsbehovens fyllande anlita jämväl en inkomstskatt — vidare anført, att afsikten vore att framlägga förslag till i vissa hänseenden förändrade bestämmelser med afseende å såväl beviljningen af fast egendom samt af inkomst som ock inkomstskatten, hvilka förändringars genomförande i viss mån inverkade på sättet för dessa inkomstitlars beräkning och deras upptagande i riksstaten för år 1908.

Efter en redogörelse för hufvuddragen i den tilltänkta reformen yttrar departementschefen vidare:

»Som nämndt, har statskontoret ansett inkomstskatten böra i riksstaten uppföras med ett belopp af 13,500,000 kronor. Detta under förutsättning att inkomstskatten under år 1908 kommer att utgå efter i hufvudsak enahanda grunder, som för närvarande gälla.

Under förutsättning att de af mig uttalade åsikter i fråga om den direkta beskattningens ordnande äfvensom den af mig till sina hufvuddrag angifna plan för öfvergången till den nya ordningen godkännas, skulle, såsom förut nämnts, för år 1908 inkomstskatten utgå med endast hälften af den vanliga skattesatsen. I följd häraf och då de nya bestämmelsernas tillämpning icke lär i öfrigt verka till minskning i den till statsverket inflytande inkomstskattens belopp, skulle, därest statskontorets beräkning godkännes, inkomstskatten för nysnämnda år kunna antagas lämna en afkastning af 6,750,000 kronor. I enlighet härmed och då nämnda

beräkning torde få anses såsom synnerligen försiktig, hemställer jag, att nämnda skattetitel måtte få med nyssberörda belopp i riksstaten uppföras.»

Det af Eders Kungl. Maj:t sedermera för Riksdagen framlagda förslag till förordning i ämnet har med vissa på inkomstens belopp ej inverkan ändringar blifvit af Riksdagen godkändt.

Med hänsyn till den fasta stegringstendens, som utmärker ifrågavarande inkomstitel, har Riksdagen ansett densamma kunna beräknas 250,000 kronor högre än Eders Kungl. Maj:t föreslagit.

Riksdagen har förty beräknat den inkomstskatt, som Riksdagen åtagit sig, att uppföras i riksstaten för år 1908, till 7,000,000 kronor.

Punschskatten. Denna skatt, hvilken utgår med 60 öre för hvarje liter punsch, som utlämnas till försäljning, har i 1904—1906 årens riksstater upptagits med ett belopp af 1,300,000 kronor.

Efter det 1906 års Riksdag beslutit en särskild stämpelafgift äfven för arrak och rom till enahanda belopp som för punsch, höjdes beräkningen af denna inkomstitel för år 1907 till 1,500,000 kronor.

Skatten i fråga har influtit med:

år 1904	kronor 1,296,553: —
» 1905	» 1,307,104: —
» 1906	» 1,459,263: —

I enlighet med statskontorets hemställan har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att skatten måtte i 1908 års riksstat uppföras med oförändradt belopp.

Då den ifrågavarande skatten icke lämnat fullt den afkastning, som beräknats, har Riksdagen ansett densamma böra upptagas 50,000 kronor mindre än Eders Kungl. Maj:t föreslagit och har förty beräknat stämpelafgiften för försäljning af punsch, arrak och rom för år 1908 till 1,450,000 kronor.

Maltskatten. Denna inkomstitel upptogs, på grund af verkställda beräkningar, i 1904 års riksstat till 3,000,000 kronor, hvilket belopp bibehölls oförändradt i 1905—1907 årens riksstater.

Skatten har influtit med:

år 1904	kronor 3,211,130: —
» 1905	» 3,079,501: —
» 1906	» 3,080,794: —

Statskontoret har i sin förut omförmälda skrifvelse hemställt, att inkomstiteln finge i 1908 års riksstat uppföras med oförändradt belopp, hvilket också skett.

Riksdagen har visserligen numera antagit en ny förordning i detta ämne, därvid äfven nu bestämda skattesatser i vissa afseenden förhöjts, hvilken förhöjning af chefen för finansdepartementet beräknats medföra en ökning i inkomsterna med omkring 175,000 kronor.

Riksdagen har likväl ansett sig icke böra vidtaga någon förändring i Eders Kungl. Maj:ts beräkning och har förty beräknat maltskatten för år 1908 till 3,000,000 kronor.

Bevillning af fast egendom samt af inkomst. Under erinran att innevarande års Riksdag antagit ny förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, att gälla från och med den 1 januari 1908 till slutet af det år, under hvars lopp ny bevillning af fast egendom samt af inkomst varder af Riksdagen fastställd, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen åtagit sig — till uppförande i riksstaten för år 1908 — bevillning af fast egendom samt af inkomst till belopp af *dels* 10,900,000 kronor, att utgå på grund af taxering under innevarande år enligt bestämmelserna i nu gällande bevillningsförordning, *dels ock* 5,250,000 kronor, att utgå på grund af taxering under år 1908 enligt bestämmelserna i den här ofvan omförmälda, af innevarande Riksdag antagna bevillningsförordning.

På sätt Riksdagen i skrifvelse angående statsregleringen för år 1908 anmäler, har Riksdagen såsom tillgång vid förevarande statsreglering beräknat och använt af öfverskott å 1905 års statsreglering 7,515,000 kronor.

I statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att af riksbankens vinst för år 1906, utgörande 7,133,396 kronor 7 öre, ett belopp af 6,400,000 kronor måtte anvisas för statsverkets behof att utbetalas vid den tid under år 1908, som af Riksdagen bestämdes.

Då Riksdagen ej funnit något att erinra vare sig mot Eders Kungl. Maj:ts förslag om öfverlämnande till statsverket af ofvannämnda belopp af bankovinsten för år 1906 eller vid fullmäktiges i riksbanken i inforrad skrifvelse afgifna förslag om disposition af bankovinstens återstod, får Riksdagen, med åberopande af §§ 25 och 26 i lagen för Sveriges riksbank, anmäla,

att Riksdagen beslutat, att af riksbankens vinst för år 1906 ett belopp af 6,400,000 kronor skall öfverlämnas till statsverket;

att statsverkets andel af bankovinsten för år 1906 skall af fullmäktige i riksbanken tillhandahållas statskontoret att utgå med en fjärdedel under loppet af hvarje af månaderna januari, april, juli och oktober år 1908;

att af förenämnda årsvinst ett belopp af 720,000 kronor skall afsättas till riksbankens reservfond; samt

att af vinsten återstående 13,396 kronor 7 öre skola kvarstå å kontot »reserverade medel till framtida förfogande».

Stockholm den 31 maj 1907.

Med undersätlig vörnad.

Statsverkets inkomster.

Ordinarie inkomster:

Arrendemedel	Kronor	1,700,000: —
Mantalspenningar	»	800,000: —
Bötesmedel	»	400,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	80,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,700,000: —
Telegrafmedel	»	10,080,000: —
Järnvägstrafikmedel	»	12,500,000: —
Skogsmedel	»	8,000,000: —
Terminsafgifter från läroverken	»	550,000: —
Extra uppörd	»	300,000: —
		<hr/>
Säger kronor		36,110,000: —

Bevillningar:

Tullmedel	Kronor	58,000,000: —
Postmedel	»	19,000,000: —
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	»	250,000: —
Stämpelmedel	»	10,000,000: —
Brännvinstillverkningskatt	»	23,500,000: —
Sockerskatt	»	14,000,000: —
Inkomstskatt, att utgå på grund af taxering under år 1908	»	7,000,000: —
Punschskatt	»	1,450,000: —
Maltskatt	»	3,000,000: —
Bevillning af fast egendom samt af inkomst, att utgå på grund af taxering under år 1907	»	10,900,000: —
Bevillning af fast egendom samt af inkomst, att utgå på grund af taxering under år 1908	»	5,250,000: —
		<hr/>
Säger kronor		152,350,000: —
		<hr/>
Summa kronor		188,460,000: —